

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Типологія стилів і форм у літературі
Освітня програма	Філологія. Українська мова та література, польська мова
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська мова
Викладач	Тхорук Раїса Леонтіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fuf/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1180-tkhoruk-raisa-leontivna
E-mail викладача	tirteya77@gmail.com

Курс «Типологія форм і стилів у літературі» -- вибіркова навчальна дисципліна для спеціальності: 035 Філологія. Українська мова та література.

Під час вивчення курсу надається можливість розширити й удосконалити свої знання із теорії літератури (загального літературознавства) та набути й розвинути вміння визначати та аналізувати характерні ознаки композиції, жанру й стилю (описувати усно та письмово). Розглядаючи літературний текст із врахуванням узагальнюючих матриць літературних форм та їх співвідносності із історично конкретними епохами, отримуємо можливість

краще розуміти природу естетичних явищ. Набуті знання та вміння сприяють усвідомленню особливостей культурного процесу та готують до вивчення методологій компаративістики, інтермедіального аналізу, колоніальних студій. Студенти мають можливість зосередитися на особливостях мистецької форми, що дають змогу за домінантою чи ознаками на тематологічному, жанровому чи стилістичному рівні вписувати окремий текст у типологічні ряди національної чи світової літератур. Передбачається обговорення та аналіз кількох творів англійської, італійської, німецької літератур (Д. Бокаччо, В. Гьоте, Дж. Оруел, Т. Кампанела та ін.) у зіставленні із текстами українських авторів (М. Костомаров, Я. Щоголів, Леся Українка, Г. Хоткевич, В. Винниченка, Т. Антипович та ін.).

Мета курсу — сприяти опануванню комплексом знань із теорії жанрових форм, із теорії стилів та ознайомлення із методикою визначення й розрізнення традиційних літературних тем та сюжетів, а також типологізації літературного матеріалу; набуття відповідних навиків аналізу літературних текстів та роботи із довідковою літературою, літературознавчими дослідженнями.

Під час практичних занять основна увага буде зосереджуватися на читанні, інтерпретації та укладання типологічних таблиць. Для читання обрані твори української та світової літератури (І.Франко, Т.Шевченко, Леся Українка, Т.Кампанела, О.Гакслі, Дж.Оруел, Дж.Бокаччо, Гр.Сковорода, А.Міцкевич, В.Стус, Е.По та ін.). Шлях від укладання типологічного ряду, встановлення моделі літературних форми, опису рис оригінальності письменника буде запропоновано студентам пройти у команді та самостійно. Передбачено написання підсумкового есе.

Очікується набуття й формування таких -- загальних компетентностей:

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- фахових компетентностей:

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу, зокрема української та польської літератур.

ФК7. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

- програмних результатів навчання:

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- термінологію, що дозволяє визначати й описувати теми, сюжети, жанри, стилі;
- знати періодизацію літературного процесу;
- знати походження деяких традиційних сюжетів;

уміти:

- визначати ознаки певного жанру, стилю, маркери тем і сюжетів;
- точно їх вказувати й описувати літературно-мистецькі особливості літературного тексту;
- сформувати навички застосовувати теоретичні знання для інтерпретації літературних творів;
- визначати спільні (типологічні) ознаки, чітко ідентифікуючи їх із певною літературною формою, а також при цьому вказувати на відмінні стильові маркери твору.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. **Типологізація як спосіб опису літератури.** Категорія типового/індивідуального; методика визначення типового.

Тема 2. Типи творчої свідомості й типологія культур; Типологія модусів художності; Традиційні образи та сюжети в літературі.

Тема 3. Тематологічний рівень генералізації у літературі. Традиційні образи та сюжети в літературі. Топоси й локуси. Дослідження «вічних» тем у літературознавстві

Тема 4. **Типологія жанрових форм.** Жанрові системи періоду та історична поетика. Літературознавчі словники та принципи укладання статей про жанрові форми.

Тема 5. Поетичні жанри, їх виникнення та трансформації.

Тема 6. Типологія епічних жанрових форм. Жанрові форми масової літератури (детектив, утопія, комікс).

Тема 7. **Типологія стилів.** Поняття стилю в літературознавстві. Принципи й правила опису індивідуального стилю, стилю епохи. Літературознавчі практики дослідження стилю. та

Тема 8. Мистецькі стилі XI-XVIII. Врахування практики малярства, архітектури, музики.

Тема 9. Романтизм та реалізм, імпресіонізм: типологічні ознаки. Загальномистецький контекст.

Тема 10. Специфіка мистецьких авангардних експериментів. Модернізм, авангард та постмодернізм.